7. Проводити профілактику кризових ситуацій по наступних напрямках: фінансово-господарська діяльність; культура управління фірмою; інноваційна активність; моніторинг зовнішнього і внутрішнього середовища фірми і критерії прийняття рішень [2, с. 271].

Отже, успішна реалізація антикризових заходів буде можливою лише за умови використання комплексного підходу до визначення кризової ситуації на підприємстві, який передбачає використання спеціальних методів і прийомів управління процесами попередження, переборювання та ліквідації кризи та дасть змогу сформувати ефективну систему антикризового управління на підприємстві, адекватну сучасним умовам господарювання.

Література

1.Василенко В.О. Антикризове управління підприємством [текст] /Василенко В.О.- К.: ЦУЛ, 2003.- 504 с.
2.Іванюта С.М. Антикризове управління [текст] / Іванюта С.М. – К.:ЦУЛ,2007.- 288 с.
3.Шершньова З.Є. Антикризове управління підприємством [текст]/ Шершньова З.Є., Оборська С.В.- К.:КНЕУ, 2004.- 196 с.
4.Штангрет А.М., Антикризове управління підприємством [текст] / Штангрет А.М., Копилюк О.І.- К.: Знання, 2007. – 335 с.

Стельмаш А.О., Пархоменко М.М.

ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сьогодні освіта є одним з визначальних чинників відтворення інтелектуальних і продуктивних сил суспільства, розвитку духовної культури українського народу, запорукою майбутніх успіхів у зміцненні й утвердженні авторитету України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної та правової держави.

В останні роки якість вищої освіти в Україні знижується. Як справедливо зазначає М.З.Згуровський, «в масовому вимірі освіта стала менш якісною, а переважна більшість випускників вищих навчальних закладів (особливо нових) не конкурентоспроможна на європейському ринку праці». Очевидних втрат зазнають такі достоїнства української освіти, як фундаментальність, системність та практична спрямованість [1]. Тому сучасність та необхідність обраної теми не викликає сумніву.

Поліпшення якості освіти та рівний доступ до неї є одним з головних завдань сучасної державної політики в галузі освіти, національним пріоритетом і передумовою національної безпеки держави, умовою реалізації права громадян на освіту. Висунення проблеми якості на перший план зумовлене об'єктивними чинниками : по-перше, від якості людських ресурсів залежить рівень розвитку країни та її глобальної економічної конкурентоздатності; по-друге, якість освіти набуває все більшого значення в забезпеченні конкурентоздатності випускників вищої школи на ринку праці.

Проблемою якості освіти займалися Н.В. Москаленко, І.А. Шайдур, М.М. Бєскін, Дробноход М., П.Ю. Саух, Г.О. Владимирський, В.Г. Болтянський та ін.

Стаття 1 Закону України «Про вищу освіту» містить положення, що «стандарти вищої освіти є основою оцінки якості вищої освіти та професійної підготовки, а також якості освітньої діяльності ВНЗ незалежно від їх типів, рівнів акредитації та форм навчання» [2].

Мета статті: проаналізувати чинне законодавство та існуючи показники якості освіти, визначити напрямки реформування щодо поліпшення якості освіти.

У науковій літературі підіймається питання, щодо показників, які можуть оцінити конкурентоспроможність випускника на ринку праці. Рішення цього питання зводиться до визначення норм показників якості, що є одним з головних недоліків методу оцінювання якості процесів ОП.

Для оцінювання системи забезпечення якості вищої освіти певний інтерес для вузів України може представляти міжнародний досвід з використання стандартів серії ISO 9000, ISO 10015 та ISO/IWA 2:2007 [3—6]. У цих стандартах акцентовано на оцінювання якості надання послуг, але не встановлено її критерії та показники, процедури та методи, а також методи й процедури оцінки знань та вмінь студентів.

Законодавча та нормативна база України, що встановлює вимоги до якості освіти, є складовою частиною законодавчої та нормативної бази, яка регламентує

вимоги щодо оцінювання знань й умінь студентів під час навчання у вузі [7].

Стандарти вищої освіти — державні, галузеві, вузівські не передбачають такої процедури.

Для здійснення освітньої діяльності в Україні використовують: ліцензування освітньої діяльності; акредитацію спеціальностей і напрямків; державну атестацію випускників (державна організація й контроль процесу якісної підготовки фахівців) [7].

У документі [8] наведено ліцензійні умови надання освітніх послуг і рекомендації з розробляння матеріалів, необхідних для акредитації спеціальностей, які не передбачають процедури або методи оцінювання якості освітніх послуг. У документах наведено переліки показників, які визначають організацію освітнього процесу, але не повно враховують компоненти (оцінку теоретичних і практичних знань й умінь студентів на навчальних видах занять) для оцінювання якості освіти за усіма видами навчальних занять.

На основі аналізу зазначених документів можна зробити висновок, що держава контролює якість освіти, використовуючи зазначені процедури, які дають узагальнену картину з оцінювання якості освіти й не повністю характеризують процедури оцінювання якості освіти на рівні викладання дисциплін у вузах.

На підставі аналізу вітчизняної законодавчої та нормативної бази, що регламентує вимоги до оцінювання якості освіти, виявлено недоліки: не визначено узагальнений перелік показників якості за видами занять; не виявлено значимі показники якості, за якими проводиться оцінювання досягнень студентів за видами занять; при оцінюванні якості освіти не враховується специфіка процедур її отримання.

Для усунення недоліків доцільно визначити й розробити класифікацію показників якості освіти.

Під якістю освіти розуміють ступінь відповідності набутих знань, умінь і навичок студентів вимогам стандартів вищої освіти. Згідно з [9] до основних форм організації навчального процесу належать: навчальні заняття; виконання індивідуальних завдань; практична підготовка; самостійна робота студентів;

поточний і підсумковий контроль.

Основні види занять у вузах: лекції; лабораторні, практичні, семінарські та індивідуальні заняття; консультації. Інші види навчальних занять вуз установлює самостійно, наприклад: консультації; колоквіуми; контрольні, обчислювальні, розрахунково-графічні роботи; самостійні заняття під керівництвом викладача.

Підсумкова оцінка знань студентів з і-ї дисципліни формується з отриманих оцінок за перерахованими вище видами занять.

Сьогодні якість освіти у вузах оцінюється за чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». Популярною в нашій та інших європейських країнах стає кредитно-модульна система оцінювання якості знань [17, 18]. Вона має іншу, відмінну від «чотирибальної», систему оцінок — ECT5 (оцінки — A, B, C, Б, E, FX, F).

На думку президента АН ВШ України М. Дробнохода якість освіти в Україні

з кожним роком падає, і цей процес, продовжується. Він виділяє такі головні чинники, що негативно позначаються на якості освіти [10]:

1. Професійна профілізація шкіл. Реалізація Державного стандарту освіти через профільне навчання позбавляє освіту її розвивальної функції. У загальноосвітній школі частіше постає питання про вивчення лише тих предметів, які начебто знадобляться в житті.

2. Недоліки діючого Державного стандарту, який відрізняється перевантаженістю мети, завдань та критеріїв оцінювання результатів.

3. Корупція при вступі та в навчальному процесі. У більшості випадків рівень заочної освіти, зокрема дистанційного навчання, викликає багато питань;

4. Невисока якість середньої освіти автоматично переходить до вищої школи. В результаті сьогодні вища школа готує в кращому випадку споживачів і користувачів, а не тих, хто має стати висококваліфікованими фахівцями. Як наслідок, попри високий відсоток випускників вищої школи в усіх галузях не вистачає кваліфікованих фахівців.

Зазначені та інші негативні явища у вищій школі поки що мало позначаються на результатах акредитації ВНЗ. Все це свідчить про низьку якість діючої в державі системи ліцензування і акредитації ВНЗ, про наявність тут явищ очевидної корупції і безвідповідальності. Ця система потребує негайного реформування.

Для цього законодавчою ініціативою розроблено новий законопроект «Про вищу освіту». Міністерство освіти пропонує відраховувати студентів за плагіат. Відповідне положення міститься в остаточній редакції закону про вищу освіту.

Так, після обговорення та піврічного доопрацювання законопроект зазнав низки змін. У ньому з'явилося поняття " академічний плагіат" - "відтворення в письмовому вигляді чужого тексту, опублікованого на паперовому або електронному носії, під своїм ім'ям без посилання на автора". Установлення фактів плагіату, відповідно до документа, може стати приводом для відрахування студента з ВНЗ, як за заборгованість за навчання або неуспішність.

При цьому механізму контролю автентичності студентських робіт законопроект не містить.

Також законопроект розширює фінансову автономію вишів, зокрема, дозволяючи їм надавати студентам платні послуги, перелік яких буде встановлюватися урядом, і самостійно витрачати отримані кошти.

Розмір плати за навчання пропонується фіксувати в контракті зі студентом, при цьому в ч.7 ст.67 ЗУ « Про вищу освіту» зазначається, що сума може мінятися з урахуванням "певного у встановленому порядку офіційного індексу інфляції за попередній календарний рік". У студентській профспілці "Пряма дія" думають, що законопроект не враховує думки студентів і дає можливості для корупції.

У документі також говориться, що розмір мінімальної стипендії не може бути меншим за середній прожитковий мінімум (тепер - 934 грн).

У той же час, у законопроекті вкрай туманно згадано "академічний плагіат",

за який студентів можуть відраховувати із ВНЗ. В проекті не прописано процедуру, згідно з якою має визначатися, чи є щось “академічним плагіатом”, чи ні. Також, як і в чинному Законі, пропонується залишити можливим відрахування через “інші випадки, передбачені законодавством”. Відсутність чіткого визначення цього поняття відкриває широкі можливості для керівництва вищих навчальних закладів щодо тиску на студентів.

Проаналізував діюче законодавство автор дійшов висновку, що для того, щоб підвищити якість освіти необхідно: вдосконалити законопроект «Про вищу освіту»; чітко визначити поняття плагіат; розробити механізм контролю автентичності студентських робіт; на державному рівні варто змінити зовнішні критерії оцінки якості роботи вищого навчального закладу. Доцільно розробити комплексні критерії якості освітнього процесу, які містять в собі: контроль змісту навчання, контроль здобутих знань та ін.; необхідно створити умови для підвищення кваліфікації всього викладацького складу вищого навчального закладу всіх форм власності;ввести рейтингову систему оцінювання знань студентів і кредитно□залікову систему навчального процесу;

Література

1. Кісіль М. В. Оцінка якості вищої освіти // Вища освіта України. - 2005.- № 4 (14). - С. 82-87.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 17.01.2002 № 2984-ІП.
3. ISO 9000:2000.Quality management systems – Fundamentals and vocabulary. — (Системи управління якістю. Основні положення та словник).
4. ISO 9001:2000. Quality management systems — requirements. – (Системи управління якістю. Вимоги).

5. ISO/IWA 2:2007. Quality management systems — Guidelines for the application of ISO 9001:2000 in education. — (Системи управління якістю. — Керівництво по застосуванню ISO 9001:2000 у освіті).
6. ISO 10015:1999. Quality management — Guidelines for training. — (Управління якістю — Керівництво із застосування).
7. Постанова Кабміну України «Про ліцензування освітніх послуг» від 29.08.2003 № 1380.
8. Наказ МОН України «Про затвердження Ліцензійних умов надання освітніх послуг, Порядку здійснення контролю за дотриманням ліцензійних умов надання освітніх послуг, Положення про експертну комісію та порядок проведення ліцензійної експертизи та Типового положення про регіональну
експертну раду з питань ліцензування та атестації навчальних закладів» від
24.12.2003 № 847.
9. Наказ МОН України «Про затвердження Положення про організацію
навчального процесу у вищих навчальних закладах» від 02.06.93 № 161, зареєстр. у Мін'юсті України 23.11.1993 за № 173.
10.Дробноход М. Забезпечення якісної освіти – основне завдання освітньої
галузі України / М. Дробноход // Освіта і управління. – 2008. - №1. – с. 20-35

Холодна А.О.
Науковий керівник Табачкова Н.А.

НЕДОЛІКИ РОБОТИ ЗАКОНОДАВЧОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЇЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент - Верховна Рада України, який має виключне право прийняття державних законів. [1]

Верховна Рада незалежної України розпочинає свій відлік від 16 липня 1990 року. У цей день парламент УРСР дванадцятого скликання проголосував за Декларацію про державний суверенітет України. Згідно з цим документом було скасовано ст. 6 Конституції УРСР про керівну роль Комуністичної партії та проголошено розмежування влади на законодавчу, виконавчу та судову як принцип побудови державного механізму.

Конституційний склад Верховної Ради України налічує 450 народних депутатів, які обираються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років. Вибори в Парламент України відбуваються за пропорційною виборчою системою.

Верховна Рада може розпочати свою роботу, якщо в її склад обрано не менше 2/3 народних депутатів від числа Парламента. Вона збирається на першу сесію не пізніше 30 днів з моменту затвердження її складу.

З числа народних депутатів обирається голова Верховної Ради України, його перший та другий заступники. Також створюються депутатські комісії за основними напрямами життєдіяльності держави. Кожна комісія складається з голови, заступника і членів комісії.

За Конституцією ВРУ діє відкрито, тобто Парламент зобов’язаний ознайомити громадян з результатами своєї діяльності. Прийняття будь-яких рішень відбувається на сесійних (пленарних) засіданнях.

Повноваженнями Верховної Ради України вважається прийняття законів, внесення змін до Конституції України, визначення основ і напряму діяльності держави в питаннях внутрішньої та зовнішньої політики, зміщення Президента в порядку імпічмента, схвалення програм діяльності Кабінета Міністрів України, дострокове припинення повноважень Парламента Автономної Республіки Крим.

Інформація про діяльність Верховної Ради регулярно публікується в таких офіційних виданнях, як «Відомості Верховної Ради України», «Офіційний вісник України» та «Урядовий кур’єр». Та зазвичай існує певна кількість громадян, які не задоволені результатами діяльності вищого за-